

EKOLOŠKE NAGRADE EU

Splošna predstavitev

Povečanje ekološke pridelave močno prispeva k zmanjšanju uporabe kemičnih gnojil in pesticidov ter protimikrobnih sredstev in ima pozitivne učinke na naše podnebje, okolje, biotsko raznovrstnost in dobrobit živali. Zato je bila vloga ekološke pridelave opredeljena kot ključna pri doseganju ciljev evropskega zelenega dogovora, strategije „od vil do vilic“ in strategije za biotsko raznovrstnost. Na podlagi tega je Komisija opredelila cilj, da bo do leta 2030 ekološkemu kmetovanju namenjenih 25 % kmetijskih zemljišč v EU in da se bo znatno povečala ekološko ribogojstvo.

V podporo temu cilju je Komisija marca 2021 sprejela akcijski načrt za razvoj ekološke pridelave¹. Ta akcijski načrt temelji na pristopu, v skladu s katerim je treba za spodbujanje ekološke pridelave povečati povpraševanje potrošnikov po ekoloških proizvodih. Za to je med drugim potrebna večja ozaveščenost javnosti o značilnostih in koristih ekološke pridelave. V ta namen akcijski načrt vključuje uvedbo letnih nagrad, ki priznavajo odličnost v ekološki vrednostni verigi. Te nagrade bodo leta 2023 podeljene drugič.

Oglejte si [zmagovalce in finalist](#)e ekoloških nagrad za leto 2022.

Predvidenih je sedem kategorij nagrad z osmimi posameznimi nagradami:

- Kategorija 1: najboljša ekološka kmetovalka in najboljši ekološki kmetovalec²
- Kategorija 2: najboljša ekološka regija
- Kategorija 3: najboljše ekološko mesto
- Kategorija 4: najboljša ekoregija
- Kategorija 5: najboljše malo in srednje podjetje za predelavo ekološke hrane³
- Kategorija 6: najboljši trgovec z ekološko hrano na drobno
- Kategorija 7: najboljša ekološka restavracija/gostinska storitev⁴

Te nagrade so nefinančne in bodo podeljene 23. septembra, ko obeležujemo ekološki dan EU, ali okrog tega datuma.

Predstavitev natečaja

- **Kategorija 1:** cilj nagrade za „**najboljšo ekološko kmetovalko in najboljšega ekološkega kmetovalca**“ je nagraditi kmetovalca in kmetovalko, ki razvije odličen, inovativen, trajnosten in navdihujoč projekt, ki prinaša resnično dodano vrednost za ekološko pridelavo in porabo.
- **Kategorija 2:** cilj nagrade za „**najboljšo ekološko regijo**“ je nagraditi regijo, ki je razvila odličen, inovativen, trajnosten in navdihujoč projekt, ki prinaša resnično dodano vrednost za ekološko pridelavo in porabo.

¹ Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij o akcijskem načrtu za razvoj ekološke pridelave:

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/ALL/?uri=CELEX:52021DC0141>.

² Vključno s kmetijstvom na kopnem in ribogojstvom.

³ Vključno s podjetji za predelavo proizvodov iz ekološkega ribogojstva.

⁴ Restavracija (samostojna restavracija ali restavracija hotela) in/ali gostinska storitev (catering ali menza).

- **Kategorija 3:** cilj nagrade za „**najboljše ekološko mesto**“ je nagraditi mesto, ki je razvilo odličen, inovativen, trajnosten in navdihujoč projekt, ki prinaša resnično dodano vrednost za ekološko pridelavo in porabo.
- **Kategorija 4:** cilj nagrade za „**najboljšo ekoregijo**“ je nagraditi „ekoregijo“, ki je razvila odličen, inovativen, trajnosten in navdihujoč projekt, ki prinaša resnično dodano vrednost za ekološko pridelavo in porabo.
- **Kategorija 5:** cilj nagrade za „**najboljše malo in srednje podjetje za predelavo ekološke hrane**“ je nagraditi malo ali srednje podjetje (MSP), ki predeluje ekološke proizvode in je razvilo odličen, inovativen, trajnosten in navdihujoč projekt, ki prinaša resnično dodano vrednost za ekološko pridelavo in porabo.
- **Kategorija 6:** cilj nagrade za „**najboljšega trgovca z ekološko hrano na drobno**“ je nagraditi MSP, ki se ukvarja s prodajo ekoloških proizvodov na drobno in je razvilo odličen, inovativen, trajnosten in navdihujoč projekt, ki prinaša resnično dodano vrednost za ekološko pridelavo in porabo.
- **Kategorija 7:** cilj nagrade za „**najboljšo ekološko restavracijo/gostinsko storitev**“ je nagraditi restavracijo (samostojno ali v sklopu hotela) in/ali ponudnika gostinskih storitev (catering ali menza), ki na meniju ponuja certificirane ekološke proizvode in razvija odličen, inovativen, trajnosten in navdihujoč projekt, ki prinaša resnično dodano vrednost za ekološko pridelavo in porabo.

Merila za upravičenost in podelitev nagrade

1. Prijave za ekološke nagrade EU morajo izpolnjevati spodaj navedena merila za upravičenost.

a) Izhodišče za prijavo za eno od nagrad bo naslednja spletna stran:

https://agriculture.ec.europa.eu/farming/organic-farming/organic-action-plan/eu-organic-awards_sl

Na tej spletni strani boste našli povezave do spletnih prijavnih obrazcev za vsako nagrado. Prijave je treba predložiti najpozneje do **14. maja 2023 do 23:59:59 CEST**.

b) Prijave morajo biti v enem od uradnih jezikov EU.

c) Prijavitelji morajo biti pravne ali fizične osebe s sedežem ali prebivališčem v eni od 27 držav članic EU.

d) Prijavljeni projekt mora potekati v EU in se jasno nanašati na **eno** od sedmih kategorij/osmih nagrad. Iste projekta ni mogoče prijaviti za več kategorij/nagrad. Posamezni prijavitelj se lahko prijavi samo za **eno nagrado**. Za posamezno nagrado je mogoče oddati največ eno prijavo.

e) Zmagovalci natečaja za leto 2022 se ne morejo ponovno prijaviti za leto 2023. Nenagrajeni finalisti natečaja za leto 2022 se lahko ponovno prijavijo za leto 2023.

f) Projekt mora biti že v celoti izveden ali biti v dovolj zreli fazi, da ga lahko žirija oceni (tj. dejanska izvedba mora biti dovolj daleč, da je mogoče dokazati doseganje ciljev).

g) Posebna merila za upravičenost za posamezno kategorijo nagrade:

- **najboljša ekološka kmetovalka in najboljši ekološki kmetovalec:** certifikat v skladu z Uredbo (EU) 2018/848⁵.
- **najboljša ekološka regija:** brez posebnih meril za upravičenost.
- **najboljše ekološko mesto:** brez posebnih meril za upravičenost; če mesto upravlja eno ali več ekoloških kmetij ali trgovin, je treba predložiti ustrezna dokazila o njihovem statusu. Dokazila morajo biti na datum predložitve veljavna.
- **najboljša „ekoregija“:** „ekoregija“ je opredeljena kot geografsko območje, na katerem kmetovalci, javnost, organizatorji potovanja, združenja in javni organi sklenejo sporazum o trajnostnem upravljanju lokalnih virov, ki temelji na ekoloških načelih in praksah.
- **najboljše MSP za predelavo ekološke hrane:** podjetje, certificirano v skladu z Uredbo (EU) 2018/848, ki ima 100-odstotno ekološko pridelavo in ustreza opredelitvi MSP⁶ (podjetje, ki zaposluje manj kot 250 oseb in ima letni promet, ki ne presega 50 milijonov evrov, in/ali letno bilančno vsoto, ki ne presega 43 milijonov evrov). Zadruga se lahko štejejo kot podjetja. Predelava se razume v skladu z opredelitvijo v Uredbi (ES) št. 852/2004⁷.
- **najboljši trgovec z ekološko hrano na drobno:** podjetje, certificirano v skladu z Uredbo (EU) 2018/848, ki ima v prodaji certificirane 100-odstotno ekološke proizvode (razen neživilskih proizvodov ali živilskih proizvodov, ki niso na voljo kot ekološki) in ustreza opredelitvi MSP⁸ (podjetje, ki zaposluje manj kot 250 oseb in ima letni promet, ki ne presega 50 milijonov evrov, in/ali letno bilančno vsoto, ki ne presega 43 milijonov evrov). Zadruga se lahko štejejo kot podjetja.
- **najboljša ekološka restavracija/gostinska storitev:** podjetje, ki na meniju ponuja certificirane 100-odstotno ekološke proizvode in, kadar je mogoče, ustreza opredelitvi MSP⁹ (podjetje, ki zaposluje manj kot 250 oseb in ima letni promet, ki ne presega 50 milijonov evrov, in/ali letno bilančno vsoto, ki ne presega 43 milijonov evrov). Zadruga se lahko štejejo kot podjetja.

⁵ Uredba (EU) 2018/848 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 30. maja 2018 o ekološki pridelavi in označevanju ekoloških proizvodov in razveljavitvi Uredbe Sveta (ES) št. 834/2007 (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/?uri=CELEX:32018R0848>).

⁶ Priporočilo Komisije z dne 6. maja 2003 o opredelitvi mikro, malih in srednjih podjetij (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:32003H0361&from=EN>).

⁷ Člen (2)(m), (n) in (o) „Opredelitve pojmov“ Uredbe Evropskega parlamenta in Sveta (ES) št. 852/2004 z dne 29. aprila 2004 o higieni živil določa:

- (m) „predelava“ pomeni vsak postopek, ki bistveno spremeni začetni proizvod, tudi segrevanje, prekajevanje, soljenje, zorenje, sušenje, mariniranje, ekstrakcijo, iztiskanje ali kombinacijo teh postopkov;
- (n) „nepredelani proizvodi“ pomenijo živila, ki niso predelana in vključuje proizvode, ki so ločeni, razdeljeni, odrezani, razrezani, odkoščičeni, mleti, odrti, zdrobljeni, rezani, očiščeni, obrezani, oluščeni, mleti, ohlajeni, zamrznjeni, globoko zamrznjeni ali odmrznjeni;
- (o) „predelani proizvodi“ pomenijo živila, pridobljena s predelavo nepredelanih proizvodov. Ti proizvodi lahko vsebujejo sestavine, ki so potrebne za njihovo izdelavo ali ki jim dajo posebne značilnosti.

⁸ Priporočilo Komisije z dne 6. maja 2003 o opredelitvi mikro, malih in srednjih podjetij (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:32003H0361&from=EN>).

⁹ Priporočilo Komisije z dne 6. maja 2003 o opredelitvi mikro, malih in srednjih podjetij (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:32003H0361&from=EN>).

2. Žirija za ekološke nagrade EU bo vse upravičene prijave ocenila na podlagi naslednjih horizontalnih meril za podelitev nagrade:

- **odličnost:** nagrajenec je moral razviti odlično pobudo, ki prinaša resnično dodano vrednost za ekološko pridelavo. To pomeni dobre rezultate in učinek projekta glede na njegove prvotne cilje. Za projekte je treba dokazati učinek na zadevnem področju in ozemlju, poleg tega pa morajo biti razvidni rezultati projektov glede na prvotno zastavljene cilje.
- **inovativni značaj projekta v izbrani kategoriji nagrad:** projekti ne smejo biti „običajni“, temveč je zanje treba dokazati, da se uporabljajo novi pristopi in nove organizacijske metode ali da se za ekološke proizvode dosegajo novi (ali znatno) izboljšani rezultati. Merila za merjenje inovativnosti za vsako kategorijo so podrobneje opisana v posebnem oddelku posamezne kategorije.
- **stebri (okoljske, socialne in gospodarske) trajnostnosti projekta:** projekti morajo dokazati svojo trajnostno naravnost in usmerjenost v prihodnost kot samostojna pobuda ali projekt in v tem smislu pojasniti, kako ustrezajo posameznim stebrom trajnostnosti v treh različnih pododdelkih.
- **prenosljivost in možnost ponovitve projekta drugje v EU:** za projekt je treba dokazati, da pomeni dobro prakso v širšem kontekstu (na ravni EU) in da je ali bi lahko bil zgled tudi v drugih krajih. Projekt bi moral biti tudi zgled učinkovitih načinov obveščanja o ciljih in rezultatih.

Prijavitelji bodo prejeli usmerjevalna vprašanja, ki se navezujejo na štiri načela ekološke pridelave in stebre trajnostnosti, predložiti pa bodo morali tudi povzetek projekta. Na podlagi teh vprašanj bodo prijavitelji lahko bolje strukturirali svoje odgovore, žirija pa bo na ta način pridobila več podatkov o prijaviteljih.